BIJDRAGE

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN DE

BATOE EILANDEN.

DOOR

P. BLEEKER.

De Batoe-eilanden behooren in een geografisch opzigt tot Sumatra en zijn gelegen nagenoeg onder de evennachtslijn op eenige mijlen afstands van de westkust van genoemd eiland. De heer H. Schwenk, majoor der infanterie bij het nederlandsch-indische leger, had de welwillendheid, te bewerken, dat eene verzameling van visschen van de Batoegroep aan mij werd afgestaan. Ik ontving die in Februarij 1855. Zij is zeer belangrijk en bestaat uit niet minder dan 76 soorten, welker namen ik hieronder laat volgen.

1*. Apogon hypselonotus Blkr.
2. „ novemfasciatus CV., Nat. T. N. Ind. III p. 163.
3*. Cheilodipterus quinquelineatus CV., ibid. III p. 253.
4. Grammistes orientalis Bl. Schn., ibid. IV p. 105.
5. Serranus hexagonatus CV., ibid. VI p. 191.
6*. „ urophthalmus Blkr.

7. Holocentrum diadema CV., Nat. T. N. Ind. III p. 259 (varietas vitta pinna dorsali alba vel rosea continua).
8*. „ leonoides Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
9*. Myripristis adustus Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 108.
10. Pterois volitaps CV., Verh. Bat. Gen. XXII Sclerop.
11*. „ zebra CV., Nat. T. N. Ind. III p. 265.
12*. Scorpaena polylepis Blkr, ibid. II p. 173.
13*. Synanceia brachio CV., Verh. Bat. Gen. XXII Sclerop.
14*. Chaetodon baronessa CV., Nat. T. N. Ind. II p. 239.
15*. „ falcula Bl.
16*. „ trifascialis QG. = Chaetodon bifascialis CV.
17. „ vagabundus L. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaet.
18. „ vittatus Bl. Schn. ibid.
19. Zanclus cornutus CV., ibid.
20*. Holacanthus mesoleucos CV. ibid.
21. Scatophagus argus CV. ibid.
22. Platax vespertilio Rüpp. = Platax Blochii CV. ibid.
23. „ teira CV. ibid.
24*. Pempheris Schwenkii Blkr.
25. Amphacanthus dorsalis CV., Verh. Bat. Gen. XXIII Teuth.
26*. Acanthurus melanurus CV., Nat. T. N. Ind. III p. 271.
27*. „ scopas CV., ibid. II p. 348.
28. „ strigosus Benn., ibid. IV p. 264.
29*. „ velifer Bl. (nec CV. nec Rüpp. nec Blkr olim).
30*. Naseus lituratus CV., Nat. T. N. Ind. III p. 763.
31. Priodon annularis CV., ibid. III p. 558.
32*. Salarias celebicus Blkr, ibid. VII p. 250.
33*. „ phaiosoma Blkr.
34*. „ quadripinnis CV. Verh. Bat. Gen.
35*. Dinematichthys iluocoeteoïdes Blkr.
36*. Gobius quinquestrigatus CV. Verh. Bat. Gen. XXII Gob.
37. Echeneis neucrates L, ibid. XXIV Chiroc. etc.
38*. Amphisile scutata Cuv., Nat. T. Ned. Ind. II p. 245.
39. Plesiops coeruleolineatus Rüpp., ibid. IV p. 116.
40*. „ oxycephalus Blkr ib. VIII p. 314.
41*. Pseudochromis fuscus Müll. Trosch., ibid. III p. 708.
42*. Amphiprion ephippium Bl. Schn.
43. „ percula CV., Nat. T. N. Ind. III p. 287.
44*. Premnas biaculeatus Blkr, ibid. VI p. 105.
45. Dascyllus aruanus CV., ibid. VI p. 103.
46*. Pomacentrus bankanensis Blkr, ibid. III p. 729 (sub nom. Pomac. taeniops CV.).
47*. „ moluccensis Blkr, ibid. IV p. 118.
48. Glyphisodon biocellatus CV., ibid. IV p. 286.
49*. „ trifasciatus Blkr, Verh. Bat. Gen. XXI Labr. cten.

50. Tautoga melapterus CV., ibid. XXII Gladsch. Labr.
51. Julis (Julis) urostigma Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 287.
52. „ (Halichoeres) annularis K. v. H., ibid. V p. 513.
53. „ („) hortulanus CV., ibid. IV p. 486.
54. „ („) miniatus K. v. H., ibid. III p. 171.
55. „ („) notopsis K. v. H., ibid. IV p. 290.
56. „ („) phaiopus Blkr, ibid. IV p. 291.
57*. „ („) phaiotaenia Blkr, ibid. VIII p. 318.
58*. „ („) Vrolikii Blkr, ibid. VIII p. 319.
59. Plotosus anguillaris Cuv. = Plotosus lineatus CV. Verh. Bat. Gen. XXI Silur. bat.
60*. Hemiramphus dispar CV. Nat. T. N. Ind. VI p. 498.
61. „ Dussumierii CV., Verh. Bat. Gen. XXIV Esoc.
62. Saurus synodus CV., ibid. XXIV Chir, Nat. T. N. I. II p. 257.
63. Plagusia marmorata Blkr, ibid. XXIV Pleur., ibid. I p. 411.
64*. Muraenichthys gymnopterus Blkr, Verh. Bat. Gen. XXV Muraen.
65. Muraena cancellata Richds., ibid. Nat. T. N. I. V p. 531.
66*. „ colubrina Richds., Nat. T. N. Ind. VI p. 335.
67*. „ griseobadia Richds., ibid. VIII p.
68. „ isingleenoïdes Blkr. Verh. Bat. Gen. XXV Mur.
69. Arothron trichoderma Blkr, Nat. T. N. Ind. V. p. 532.
70. Gastrophysus lunaris J. Müll., Verh. Bat. Gen. XXIV Blootk.
71. Diodon punctatus Cuv. ibid.
72. Balistes lineatus Bl., ibid. XXIV Balist.
73*. Monacanthus chrysospilos Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 126.
74*. „ melanocephalus Blkr, ibid. V p. 95 Variet. toto corpore fusco.
75*. Syngnathus brachysoma Blkr, ibid VIII, p. 325.
76. „ haematopterus Blkr, Verh. Bat. Gen. XXV Trosk. Vissch.

Alle deze soorten zijn nieuw voor de kennis der Batoe-eilanden. Beschouwt men deze eilanden als tot Sumatra te behooren en wil men hunne fauna tot die van Sumatra brengen, dan wordt de kennis dezer fauna, niettegenstaande ik het aantal bekende Sumatrasche visschen in mijne laatste verhandeling over de ichthyologische fauna van Sumatra op 618 bragt, waarbij nog 4 soorten van Tikoe te voegen zijn, waaromtrent in dit Tijdschrift is berigt, met niet minder dan 40 soorten, in de lijst met een * gemerkt, verrijkt en het cijfer der thans

(1) Overzigt der ichthyologische Fauna van Sumatra met beschrijving van eenige nieuwe soorten. Nat. Tijdschr. Ned. Indië Dl. VII 1854 p. 49—108.

bekende vischsoorten van Sumatra alzoo op 662 gebragt. Niet minder dan 14 der bovengenoemde soorten bevonden zich nog niet in mijn kabinet, waaronder de door de schrijvers reeds vermelde *Chaetodon falcula* Bl., *Chaetodon trifascialis* QG. *Acanthurus velifer* Bl. (nc CV. nc Rüpp. nc Blkr olim), *Amphiprion ephippium* Bl. Schn. en *Muraena griseobadia* Richds. alle welke ik door nieuwe beschrijvingen hierachter heb toegelicht.

De overige soorten nieuw voor mijn kabinet, beschouw ik tevens als nieuw voor de wetenschap, t. w. *Apogon hypselonotus*, *Serranus urophthalmus*, *Pempheris Schwenkii*, *Salarias phaiosoma*, *Dinematichthys iluocoeteoïdes*, *Plesiops oxycephalus*, *Julis* (*Halichoeres*) *phaiotaenia*, *Julis* (*Halichoeres*) *Vrolikii* en *Syngnathus brachysoma*.

De verhouding der nieuwe soorten tot het aantal gezondene doet weder zien, dat de fauna van de wateren van Sumatra nog volstrekt niet uitgeput is en dat nieuwe toezendingen van daar nog rijke vruchten voor de wetenschap beloven.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOÏDEI.

Apogon hypselonotus Blkr.

Apog. corpore oblongo compresso, altitudine 3 in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis, paulo longiore quam alto; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{2}{3}$ circiter distantibus; linea rostro-frontali convexiuscula; orbita, osse suborbitali, crista praeoperculi intramarginali, suboperculo interoperculoque edentulis; maxilla superiore maxilla inferiore longiore sub oculi limbo posteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis minimis subaequalibus, vomerinis in vittam ⋀ formem, palatinis utroque latere in vittam gracilem dispositis; praeoperculo rotundato margine denticulis parum conspicuis serrato; operculo spina parva plana vix conspicua; osse suprascapulari edentulo; dorso elevato angulato ventre multo altiore; squamis lateribus 23 ad 25 in serie longitudinali, 9 p. m. in serie transversali; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinnis dorsalibus spinosa et radiosa altitudine aequalibus, spinosa spinis mediocribus 2ª ceteris longiore et crassiore $1\frac{2}{3}$ circiter in altitudine corporis, radiosa acuta nec emarginata nec convexa spina radio 1° multo minus duplo breviore; pectoralibus rotundatis $4\frac{1}{2}$, ventralibus acutis 5 et paulo, caudali profunde emarginata lobis rotundatis 4 et paulo in longitudine corporis; anali obtusa convexa dorsali radiosa paulo humiliore; colore corpore flavescente-vel viridescente-hyalino maculis vel vittis nullis; pinnis flavescente-vel roseo-hyalinis.

B. 7. D. 6—1/9 vel 6—1/10 P. 2/10. V. 1/5. A. 2/8 vel 2/9. C. 6/15/5 (lat. brev. incl.).

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo speciminis unici 38'''.

Aanm. De onderwerpelijke is de 33e soort van Apogon van den Indischen Archipel mijner verzameling. Zij laat zich tot geene der 32 overige terugbrengen, doch is nog het naaste verwant aan *Apogon Hoevenii* Blkr. Zij is gemakkelijk her-

kenbaar aan hare gedrongene gedaante, hoogen rug, ongevlekt ligchaam en vinnen, 6 rugdoornen van welke de 2e de langste en dikste is, diep uitgerande staartvin, ongetand bovenschouderbladsbeen, enz. In habitus nadert zij het meest tot *Apogon Novae Hollandiae* Valenc. doch deze is nog hooger van ligchaam en heeft 7 rugdoornen, waarvan de 3e de langste is, terwijl er de staartvin, volgens de afbeelding er van in de Nouvelles Annales du Mus. d' Hist. Nat. (Vol. I tab. 4 fig. 2), welke echter naar een defekt exemplaar schijnt genomen te zijn, niet uitgerand schijnt te wezen.

Serranus urophthalmus Blkr.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{5}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ fere in ejus altitudine; capite valde acuto $3\frac{1}{6}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{5}$ in longitudine capitis; linea rostro-dorsali capite declivi rectiuscula rostro convexiuscula; rostro acuto squamoso; maxilla superiore maxilla inferiore breviore, post oculum desinente, 2 in longitudine capitis absque maxilla inferiore; osse supramaxillari squamis parvis conspicuis; osse intermaxillari dentibus pluriseriatis serie externa conicis seriebus internis antice longioribus in thurmas 2 collocatis et insuper canino parvo; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis serie interna longioribus caninis nullis; praeoperculo obtusangulo rotundato margine posteriore anguloque dentibus 18 p. m. serrato dente angulari 1 spinaeformi dentibus ceteris majore; suboperculo inferne et interoperculo superne denticulatis; operculo spinis 3 mediocribus spina media ceteris longiore; dorso angulato ventre multo altiore; linea laterali valde curvata antice oculo diametro $\frac{1}{2}$ circiter a linea dorsali remota; squamis lateribus 10 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali rotundatis, dorsali spinosa et dorsali radiosa altitudine aequalibus, spinosa spinis 3a et 4a ceteris longioribus corpore minus duplo humilioribus, spina 1a spina 3a duplo circiter breviore, membrana inter singulas spinas emarginata non lobata; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{1}{4}$ ad $5\frac{1}{5}$, ventralibus acutis $6\frac{1}{4}$ circiter, caudali obtusa convexa $5\frac{1}{4}$ ad $5\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; anali spina media spinis ceteris longiore corpore duplo humiliore; corpore pulchre rubro vittis utroque latere 8 longitudinalibus coeruleis et fuscescentibus alternantibus violaceo limbatis dorso curvatis latere rectis horizontalibus, capite rectis obliquis; rostro apicem versus utroque latere macula nigra; pinnis aurantiaco-rubris, caudali basi dimidio superiore macula rotunda nigra coeruleo annulata.

B. 7. D. 11/15 vel 11/16. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Archipel. Batu.
Longitudo speciminis unici 95'''.

Aanm. In kleurteekening moet deze soort verwant zijn aan *Serranus lineatus* CV. van Pondichery. Deze zou echter langs de zijden van den rug 4 of 5 blaauwe strepen hebben, terwijl er in de beschrijving van Cuvier geen sprake is van de banden op de zijden en van de zwarte vlekken van snuit en staartvin en het getal der rugvinstralen er = 11/18 is opgegeven. Zij kan alzoo niet de onderwerpelijke species zijn. Ook *Serranus chlorocephalus* CV. van Tongataboe, heeft eene eenigzins overeenkomstige kleurteekening, t. w. 7 of 8 overlangsche afwisselend bruingroene en oranjegele banden, doch de rug- en aarsvin hebben er aan de basis bruine vlekken en de staartvin is er met dwarsche roodachtige banden geteekend, terwijl er insgelijks geen sprake is van de zwarte snuit- en staartvinvlek en de formule der rugvinstralen er is = 11/17. *Serranus urophthalmus* beschouw ik als eene nog onbeschrevene soort, welke gemakkelijk herkenbaar is, behalve aan hare kleurteekening, aan haar slank ligchaam, spitsen kop, 11 rugdoornen, kleine schubben, enz.

CHAETODONTOÏDEI.

Chaetodon falcula Bl. Ausl. Fisch. Vol. IX p. 102 tab. 425 fig. 2. Bl. Schn. Syst. posth. p. 225. CV. Poiss. VII p. 31.

Chaetod. corpore disciformi, diametro dorso-ventrali $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{2}{5}$ in longitudine corporis; capite valde acuto $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; oculis diametro $3\frac{2}{5}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; linea rostro-dorsali capite valde concava nucha convexiuscula linea rostro ventrali non vel vix longiore; rostro acuto oculo longiore postice squamoso; praeoperculo obtuse rotundato margine posteriore denticulis vix conspicuis scabro; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali, squamis lateralibus dorsalibusque mediis squamis ceteris majoribus; linea laterali valde curvata usque sub spinis dorsalibus posterioribus adscendente; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis, dorsali spinis posterioribus subaequalibus spinis ceteris longioribus; pectoralibus acute rotundatis $4\frac{2}{5}$ ad $4\frac{1}{3}$, ventralibus acutis radio 1° paulo pro-

ducto 4 ad 4 fere, caudali convexa angulis acuta 6 et paulo in longitudine corporis; colore corpore pinnisque, ventralibus albis exceptis, flavo, operculis regioneque nucho-thoracica flavescente-margaritaceo; fascia nucho-oculari nigra oculo non latiore nucha cum fasica lateris oppositi unita; dorso fasciis 2 latis transversis nigris, anteriore subfalciformi trigona basia pinnae dorsalis parte anteriore oblique postrorsum descendente lineam lateralem paulo superante, posteriore falciformi-subtrigona fascia anteriore graciliore basi a pinnae dorsalis spinosae parte superiore posteriore et dorsalis radiosae parte superiore anteriore descendente; lateribus vittis violaceis 12 vel 13 transversis subverticalibus subparallelis lineam ventralem non attingentibus, antica ab apice fasciae dorsalis anterioris, postice ab apice fasciae dorsalis posterioris descendente; cauda media fascia nigra superne et inferne cum fascia lateris oppositi unita; fasciis nigris oculari caudalique antice et postice, dorsalibus antice margaritaceo limbatis; pinna dorsali radiosa post fasciam nigram vitta transversa violascente margini fasciae posteriori parallela, margine superiore et caudalis margine posteriore violaceis vitta intramarginali nigra; anali media vittis 2 gracilibus longitudinalibus antice unitis violaceis vittaque intramarginali gracili triplice violacea, dilute coerulea et nigra.

B. 6. D. 12/26 ad 12/28. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/22 vel 3/23. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Sichelfleck* Bl. Ausl. Fisch. IX p. 102 tab. 425 fig. 2.
Faucille Bl. ibid.
Sickle Chetodon Bl. ibid.
Chétodon faucille CV. Poiss. VII p. 31.

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo 2 speciminum 94''' et 104'''.

Aanm. De afbeelding van Bloch is in vergelijking van de meeste zijner afbeeldingen vrij goed, doch de middelste aarsvinbandjes en het dwarsche rugvinbandje ontbreken er, terwijl er de binnenrands-aarsvinband als enkel is afgebeeld, de oogband te breed en de preoperkeltandjes te groot zijn voorgesteld, om van andere kleinere onnaauwkeurigheden niet te gewagen. De rugvin bevat slechts 12 doornen en 26 tot 28 verdeelde stralen en niet 13 doornen en 37 stralen zooals Bloch opgeeft. Mijn grootste voorwerp is slechts eenige millimeters kleiner dan de afbeelding van Bloch.

In de groote Histoire naturelle des Poissons is deze visch naar Bloch's afbeelding beschreven. De rugvinstralen zijn daar evenmin juist vermeld, t. w. 13/24. Hij schijnt in den Indischen Ar-

chipel zeer zeldzaam te zijn, daar ik hem tot nog toe slechts van de Batoe-eilanden heb ontvangen. Evenwel bezit ik eene, trouwens gebrekkige, teekening, nagelaten door wijlen het lid der Natuurkundige kommissie in Nederlandsch Indië Forsten, welke zonder twijfel tot *Chaetodon falcula* Bl. behoort. Ternate is op die afbeelding als woonplaats dezer soort opgegeven. De lengte dier afbeelding bedraagt 155‴ zoodat de soort waarschijnlijk aanmerkelijk grooter wordt dan de voorwerpen door Bloch en mij waargenomen.

Chaetodon trifascialis QG. Zoöl. Voyage Uranie et Physicienn. II p. 379 tab. 62 fig. 5.

Chaetod. corpore disciformi oblongo, diametro dorso-ventrali 2½ circiter in longitudine corporis; capite acuto 3½ circiter in longitudine corporis; oculis diametro 2⅔ ad 2⅘ in longitudine capitis; linea rostro-dorsali rostro concava, fronte et vertice declivi rectiuscula, nucha convexa, linea rostro-ventrali vix vel non longiore; rostro acutiusculo oculo breviore, superne toto squamoso; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato margine posteriore et inferiore dentibus parvis conspicuis serrato; squamis lateribus 28 ad 30 in serie longitudinali, squamis lateralibus dorsalibusque squamis ceteris majoribus; linea laterali parum curvata usque sub spina dorsali 7 vel 8ª circiter adscendente; pinna dorsali radiosa angulata angulo rotundata, spinosa spinis mediis spinis ceteris longioribus; pectoralibus acutiusculo rotundatis 5 fere, ventralibus acutis analem attingentibus 4½ circiter, caudali convexa angulis acuta 5½ circiter in longitudine corporis; anali radiosa obtusa rotundata dorsali radiosa vix humiliore; colore corpore pinnisque, ventralibus albis exceptis, flavo; fascia oculari nigra oculo non latiore nucha et inferne cum fascia lateris oppositi unita, antice et postice margaritaceo limbata; vittis nigricante-violaceis dorso obliquis transversis 18 p. m. antrorsum descendentibus lineam lateralem superantibus, lateribus obliquis transversis 10 vel 11 antrorsum adscendentibus superne angulo obtuso cum vittis dorsalibus unitis; fascia lata transversa nigra antice late margaritaceo limbata dorsalem radiosam tota fere tegente subverticaliter descendente et partem analis radiosae posteriorem amplectente, margine fasciae anteriore convexo; dorsali analique radiosis postice flavescente vel margaritaceo marginatis; caudali medio vitta transversa nigra, post vittam violaceo-hyalina.

B. 6. D. 14/17 P. 2/13. V. 1/5. A. 4/15. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Chétodon Taunay* QG. Zoöl. Voy. Uranie et Physicienne II p. 379 tab. 62 fig. 5.

Chaetodon bifascialis CV. Poiss. VII p. 37.

Chétodon bifascial CV. ibid.
Habit. Archipel. Batu.
Longitudo speciminis unici 54'''.

Aanm. Quoij en Gaimard ontdekten deze soort bij Guam. Hunne afbeelding, hoezeer in meerdere opzigten te wenschen overlatende wat de gedaante der vinnen, de kleurteekening en de beschubbing betreft, is zeer goed herkenbaar. Ik zie niet in, waarom de benaming van Quoij en Gaimard in de groote Histoire naturelle des Poissons in dien van *Chaetodon bifascialis* veranderd is, daar inderdaad het ligchaam met de staartvin 3 dwarsche zwarte banden heeft.

Pempheris Schwenkii Blkr.

Pempher. corpore oblongo compresso, diametro dorso-ventrali 3 fere in longitudine corporis; capite obtuso $4\frac{2}{5}$ ad $4\frac{2}{3}$ in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; oculis diametro 2 ad 2 et paulo in longitudine capitis; orbita lineam rostro-frontalem attingente; fronte depressa; linea rostro-dorsali rostro convexa, fronte concava; linea rostro-ventrali linea rostro-dorsali non vel vix longiore; squamis lateribus 35 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali acuta angulata corpore duplo circiter altiore; pectoralibus acutis $4\frac{1}{3}$ ad $4\frac{2}{7}$, ventralibus acutis $8\frac{1}{2}$ ad 9 et paulo, caudali extensa vix emarginata angulis acuta $4\frac{1}{3}$ ad $4\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; anali vix emarginata basi 2 in longitudine corporis absque pinna caudali; corpore superne fuscescente-aureo inferne dilutiore vel argenteo, ubique fusco arenato; pinnis roseo-rubris; dorsali apice late nigricante; caudali superne, postice et inferne late nigricante-fusco marginata; anali tota basi vitta longitudinali nigra antice latiore.

B. 7. D. 6/9 vel 6/10. P. 2/15 vel 2/16. V. 1/5. A. 3/36 vel 3/37. C. 1/15/1 et lat. brev.
Habit. Archipel. Batu.
Longitudo 2 speciminum 117''' et 119'''.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan haar konkaaf voorhoofdsprofiel, zwarte rugvintopvlek, zwarten band langs de basis der aarsvin, het geheel ingevat zijn der staartvin met een' zwarten rand, gering aantal aarsvinstralen, afwezigheid van zwarte okselvlek, enz. Zij schijnt nog het naaste verwant te zijn aan *Pempheris nesogallica* CV., indien deze inderdaad eene eigene soort is.

Van geene enkele soort van Pempheris zie ik een' band langs de staartvinbasis vermeld, zoodat deze band kenmerkende voor *Pempheris Schwenkii* schijnt te zijn. Den soortnaam heb ik ontleend aan den heer H. Schwenk, majoor der infanterie van het nederlandsch-indische leger, aan wien hare kennis te danken is.

TEUTHIDES.

Acanthurus velifer Bl. Ausl. Fisch. IX p. 106 tab. 127 fig. 1 Bl. Schneid. Syst. posthum. p. 215. Lacép. Poiss. IV p. 547, 553 (nec CV. nec Rüpp. nec Blkr olim).

Acanth. corpore oblongo compresso, altitudine 2 fere in ejus longitudine, latitudine 4 circiter in ejus altitudine; capite 4 circiter in longitudine corporis, absque crista interparietali, paulo altiore quam longo; oculis diametro $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; linea rostro-frontali rostro concava; linea interoculari convexiuscula; fronte plana; sulco praeoculari trigono valde conspicuo; rostro acuto oculi diametro paulo altiore; dentibus cuneiformibus utraque maxilla p. m. 14, maxilla superiore dimidio apicali utrinque serratis 7- ad 11-lobis, maxilla inferiore apice serratis 3- ad 5-lobis; praeoperculo valde obtusangulo angulo rotundato; operculo non, osse scapulari valde striatis; squamis minimis toto capite corporeque punctiformibus vix conspicuis; linea laterali conspicua simplice antice valde curvata cauda supra spinam caudalem decurrente; spina caudali oculo plus duplo breviore; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis; dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore, spina postica spinis ceteris longiore; dorsali radiosa antice quam medio et postice altiore altitudine $1\frac{2}{5}$ circiter in altitudine corporis; anali corpore duplo vel duplo fere humiliore; pectoralibus acutis 4 ad 4 fere, ventralibus acutis 5 circiter, caudali extensa convexa angulis acuta $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore flavescente-aurantiaco, regione operculari margaritaceo; fasciis corpore transversis fuscis 10 totum corpus cingentibus, fasciis 2 anterioribus et caudali fasciis ceteris multo latioribus, 1ª nucho-oculo-ventrali antice coeruleo limbata, 2ª dorso-operculo-thoracica anum attingente; fasciis lateribus omnibus dorso-analibus vitta simplice vel duplice coerulea percursis; fascia posteriore caudali totam caudam fere amplectente; pinnis dorsali et anali radiis aurantiacis membrana antice dilute postice profunde violaceis; dorsali dimidio posteriore vittis coeruleis 7 vel 8 obliquis margini pinnae posteriori subparallelis antice in guttas coeruleas transeuntibus; anali dimidio posteriore vittis 3 vel 4 coeruleis longitudinalibus antice plus minusve in guttas coeruleas transeuntibus; pinnis pecto-

ralibus, ventralibus caudalique hyalinis radiis aurantiacis, caudali postice violascente-hyalino marginata.

B. 5. D. 4/28 vel 4/29. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/24 vel 3/25. C. 5/14/5 (lat. brev. incl.).

Synon. *Segelträger* Bl. Ausl. Fisch. IX p. 106 tab. 427 fig. 1.
Voilier Bl. ibid.
Sail Bl. ibid.
Acanthure voilier Lacép. Poiss. IV p. 547, 553 (nec CV.).

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo 2 speciminum 67''' et 70'''.

Aanm. Vroeger, steunende op het gezag van den heer Rüppell, beschreef ik onder den naam van *Acanthurus velifer* Bl. eene andere soort van de Kokoseilanden (Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VII p. 43), welke echter dezelfde is als die, welke de heer Rüppell onder den naam van *Acanthurus velifer* Bl. heeft beschreven en afgebeeld. Thans in de gelegenheid om den echten *Acanthurus velifer* Bl. naar de natuur te onderzoeken, blijkt het mij, dat deze, niettegenstaande eenige algemeene trekken van overeenkomst, nog in zeer talrijke opzigten van Rüppell's *Acanthurus velifer* verschilt. Deze verschillen kunnen blijken uit de vergelijking van deze beschrijving met mijne boven aangehaalde en maken het noodig, de soort van de Kokoseilanden en van de Roode zee een' anderen naam te geven, stellende ik voor die *Acanthurus Rüppellii* te noemen, naar den beroemden ichthijoloog, die haar het eerst heeft afgebeeld.

Bloch's afbeelding van *Acanthurus velifer*, hoezeer goed herkenbaar, bezit talrijke onnaauwkeurigheden, zoowel wat de kleurteekening als de gedaante der vinnen betreft. De rugvin vooral is er zeer onjuist en van voren veel te laag afgebeeld. De getallen der stralen zijn alle, zoowel in zijne beschrijving als afbeelding, min of meer foutief aangegeven t. w. B. 6. D. 3/31. V. 1/6. A. 2/23. C. 22.

De beschrijving van Lacèpède schijnt naar de beschrijving en afbeelding van Bloch overgenomen te zijn en bezit alzoo dezelfde onnaauwkeurigheden.

Het artikel *Acanthurus velifer* in de groote Histoire naturelle des Poissons heeft de sijnonijmie der soort geheel in ver-

warring gebragt. Die beschrijving en de daarachter ingelasch-te opgave van DUSSUMIER omtrent de kleuren, passen meer op *Acanthurus Rüppellii* Blkr dan op BLOCH's *Acanthurus velifer*, onder welken naam zij echter gebragt zijn. Bovendien heeft de heer VALENCIENNES nog geheel andere soorten tot de Blochsche gebragt, zooals de *Ikan Kipas* van VALENTIJN en RENARD (Acanthurus kipas Blkr.) en *Teuthis australis* Graij (*Acanthurus australis* Blkr), welke insgelijks hoogstwaarschijnlijk eene eigene soort is.

BLENNIOÏDEI.

Salarias phaiosoma Blkr.

Salar. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite obtuso truncato-convexo $5\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis, vix longiore quam alto; fronte et rostro valde convexis, rostro valde ante frontem prominente; oculis diametro 3 fere in longitudine capitis; utroque latere nucha, orbita naribusque tentaculo simplice oculo breviore; maxillis dentibus caninis nullis; labio superiore crenato; cute laevi; linea laterali supra apicem pinnae pectoralis desinente; pinna dorsali integra non emarginata, postice quam antice multo altiore corpore humiliore, superne convexa, postice angulata cum basi pinnae caudalis unita; pectoralibus obtusis rotundatis 5, ventralibus $7\frac{1}{3}$ ad $7\frac{1}{2}$, caudali obtusa convexa $4\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore, inter singulos radios profunde incisa, postice acuta cum caudali non unita, radiis anterioribus non productis; colore toto corpore fusco; pinnis pectoralibus aurantiacis basi fuscescentibus, basi superne macula nigricante; pinnis ceteris fusco-violaceis immaculatis, caudali dorsali et anali dilutioribus.

B. 6. D. 13/17 vel 30. P. 16. V. 2. A. 21. C. 13 (Rad. pinn. omn. simpl.).

Synon. *Salarias fuscus* Rüpp. N. Wirb. Faun. Abyss. F. R. M. p. 135 tab. 32 fig. 2.? Verzeichn. Mus. Senckenb. Fische p. 16??
Salarias frontalis Ehr. CV. Poiss. XI p. 242??

Habit. Archip. Batu.

Longitudo speciminis unici 78'''.

Aanm. *Salarias frontalis* Ehr., in de groote Histoire naturelle des Poissons oppervlakkig beschreven, schijnt zeer na aan de

onderwerpelijke verwant te zijn. In die beschrijving is echter niets te vinden wat de gedaante der rugvin, de hoogte des ligchaams enz. betreft, en daar er sprake is van *lange* oogdraden, 19 aarsvinstralen, steenroode kleur des ligchaams, oranjekleurige achterste staarthelft en rugvin- en aarsvin-basis, zijn nog nadere waarnemingen noodig om mijn specimen tot *Salarias frontalis* Ehr. terug te brengen of het als eene eigene soort te blijven beschouwen. Waarschijnlijk is *Salarias frontalis* dezelfde soort als *Salarias fuscus* Rüpp. Indien dit zoo is, laat zich de vergelijking beter maken, doordien de heer Rüppell van zijne *Salarias fuscus* eene afbeelding heeft gegeven. Uit die vergelijking blijkt de groote verwantschap van mijn specimen met laatstgenoemde soort en ik zou niet aarzelen het daartoe te brengen, indien de heer Rüppell niet bepaald sprak van de afwezigheid van neusdraden, van de gelijke hoogte der rugvin (de eerste stralen niet medegerekend) en van het geisoleerd zijn van eenige der voorste aarsvinstralen, terwijl er bovendien geen sprake is van nekdraad en de afbeelding den kop hoekiger en de borstvin korter voorstelt. Daar *Salarias fuscus* Rüpp. in het Museum van het Senckenbergsche Genootschap bewaard wordt, zal eene vergelijking daarvan met mijne beschrijving kunnen leeren of de opgegevene verschillen aan minder juiste waarneming of bewaringstoestanden zijn toe te schrijven of eene soortelijke waarde bezitten.

Dinematichthijs Blkr.

Pinnae dorsalis, pectorales, ventrales, analis caudalisque radiis omnibus articulatis, dorsalis indivisa, ventrales filiformes uniradiatae jugulares, caudalis libera. Corpus squamosum. Cirri nulli. Dentes maxillis, vomerini et palatini pluriseriati. Apertura branchialis amplissima. Membrana branchiostega radiis 6. Operculum aculeatum.

Aanm. Dit geslacht behoort tot de geschubte Blennioïden en is verwant aan *Iluocoetes* en *Phucocoetes*, in de Zoölo-

gie der reis van de Beagle beschreven en afgebeeld. Het is naar dezelfde tijpe gebouwd, zoowel wat het geheele ligchaam betreft, als ten opzigte van het tanden- en vinstelsel. Het laat zich echter gemakkelijk van de genoemde zuid-amerikaansche geslachten onderkennen aan hare vrije, niet met de rug- en aarsvin ineenvloeijende staartvin, geschubt ligchaam, lange buikvinnen en veelreijige kaak- en gehemelte-tanden. *Iluocoetes* heeft daarenboven 5 kieuwstralen, 3 buikvinstralen en talrijke fimbriën aan den kop, terwijl bij *Phucocoetes* de kieuwopening zeer klein is en de ploegbeenstanden slechts 2 of 3 in getal zijn. Alle drie geslachten zijn, wat hunnen vinbouw betreft, echte Malacopterijgii en duiden op eene nadere verwantschap tusschen de Gadoïden en Ophidinen met de Blennioïden, dan in de systemen is aangewezen.

Dinematichthys iluocoeteoïdes Blkr.

Dinematichth. corpore elongato compresso, altitudine 5 circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ in ejus altitudine; capite $4\frac{2}{5}$ in longitudine corporis; ultitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine 2 circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 et paulo in longitudine capitis, diametro 1 et paulo distantibus; linea rostro-frontali convexa; rostro valde convexo oculo breviore; naribus oculo valde approximatis; maxilla superiore maxilla inferiore vix longiore, 2 fere in longitudine capitis, postice lata, inferne angulo processu spinaeformi; dentibus maxillis pluriseriatis seriebus externis parvis, serie interna seriebus ceteris majoribus, infiamaxillaribus lateralibus ceteris omnibus longioribus; dentibus vomerinis pluriseriatis parvis in vittam ^ formem dispositis posterioribus utroque crure 2 ad 4 ceteris longioribus; dentibus palatinis 3- ad 4- seriatis utroque latere in vittam gracilem dispositis serie interna seriebus ceteris majoribus; vertice, praeoperculo operculoque squamosis; praeoperculo rotundato; operculo postice spina valida bene conspicua; squamis corpore minimis parum conspicuis 100 circiter in serie longitudinali; linea laterali recta per media latera decurrente basin caudalis attingente; pinnis dorsali et anali basin caudalis subattingentibus, radiis omnibus fissis, dorsali supra medias pinnas pectorales incipiente corpore plus duplo humiliore; anali toto corpore duplo fere breviore, dorsali paulo altiore; pectoralibus obtusis rotundatis 7 circiter, ventralibus filiformibus valde approximatis $4\frac{2}{5}$, caudali obtusa rotundata 10 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne diluta flavescente-viridi inferne margaritaceo, pinnis flavescente-aurantiaco; regione postoculari vitta transversa violaceo-coerulea.

B. 6. D. 83. P. 22 vel 23. V. 1. A. 69. C. 14.
Habit. Archip. Batu.
Longitudo speciminis unici 70'''.

Aanm. De kleuren van mijn voorwerp hebben waarschijnlijk door den wijngeest geleden, zoodat ik voor de juistheid mijner opgave ten dezen opzigte niet kan instaan. De habitus van den kop herinnert dien van de soorten van Corvina en Umbrina.

PSEUDOCHROMIDES.

Plesiops oxycephalus Blkr.

Ples. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{3}{5}$ ad $3\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{5}$ in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; maxillis aequalibus, superiore vix post oculum desinente 2 in longitudine capitis; rictu obliquo; dentibus pluriseriatis, maxillis serie externa antice aliquot majoribus, vomerinis in thurmam ^ formem, palatinis in thurmas 2 oblongas dispositis; praeoperculo rotundato squamis plus quam 30 tecto; squamis opercularibus squamis praeopercularibus multo majoribus; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali, anterioribus pluriseriatis cycloïdeis, posterioribus ctenoïdeis; linea laterali tubulis simplicibus notata sub fine pinnae dorsalis abrupta et medio latere sub spina dorsi penultima circiter reïncipiente; pinna dorsali spinosa spina postica spina antica plus duplo longiore, membrana inter singulas spinas antice praesertim valde incisa lobata; dorsali radiosa et anali dorsali spinosa minus duplo altioribus corpore multo humilioribus acutiuscule rotundatis; pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus radio 1° bifido producto lateribus membranaceo $2\frac{3}{4}$ ad 3, caudali obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; radiis pectoralibus inferioribus filosis; colore corpore viridescente-violaceo; squamis plurimis macula dilute coerulea; regione operculari aurantiaca; membrana branchiostega superne aurantiaca inferne violacea; pinna dorsali profunde violacea vitta longitudinali obliqua coerulea, lobis spinalibus aurantiaca, membranis interradialibus singulis vitta coerulea; pectoralibus violaceis aurantiaco marginatis basi vitta transversa nigricante; ventralibus antice aurantiacis postice violascentibus coeruleo guttatis; anali profunde violacea aurantiaco limbata membrana interradiali coeruleo vittata; caudali profunde violacea aurantiaco marginata, medio fascia lata aurantiaca formam ferri equini referente radicibus radios pinnae laterales breves attingente media pinna interdum interrupta.

B. 6. D. 12/7 vel 12/8. P. 2/18. V. 1/4. A. 3/8 vel 3/9. C. 15 fiss. et lat. brev.
Habit. Archip. Batu.
Longitudo 2 speciminum 87''' et 97'''.

Aanm. Deze soort is gemakkelijk herkenbaar aan haren spitsen kop, kleine preoperkelschubben, oranjekleurig achteroogkuilsgedeelte van den kop en breeden hoefijzervormigen oranjekleurigen band midden over de staartvin.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Amphiprion ephippium Bl. Schn. Syst. posth. p. 200. CV. Poiss. V p. 290. Schleg. Mull. Overz. Amphipr. etc. in Verh. Nat. Gesch. N. Ov. Bez. Vissch. p. 18.

Amphipr. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{2}{5}$ ad $2\frac{2}{3}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{2}{3}$ and $2\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 circiter in longitudine corporis, altiore quam longo; linea rostro-frontali convexa; fronte convexiuscula tota squamosa; oculis diametro 3 et paulo ad 4 fere in longitudine capitis; osse suborbitali sub oculo altitudine 2 fere ad $1\frac{1}{5}$ in oculi diametro, dentato, spina majore deorsum spectante; maxillis aequalibus superiore sub oculi parte anteriore desinente; dentibus conicis obtusis valde conspicuis utraque maxilla p. m. 36; rictu curvato; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato postice denticulis bene conspicuis; ossibus opercularibus ceteris spinoso-dentatis dentibus vel spinis brevibus; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; linea laterali valde curvata simplice sub pinnae dorsalis radiosae dimidio posteriore interrupta; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam vix emarginata, parte spinosa parte radiosa multo humiliore spinis posterioribus subaequalibus spinis ceteris longioribus, parte radiosa obtusa rotundata altitudine $2\frac{1}{2}$ ad 3 in altitudine corporis; pectoralibus, ventralibus caudalique obtusis rotundatis, pectoralibus 4 ad $4\frac{1}{4}$, ventralibus $4\frac{1}{3}$ ad $4\frac{1}{2}$, caudali $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis; anali postice subangulata obtusa rotundata dorsali radiosa non vel vix humiliore; colore corpore pinnisque pulchre rubro; dorso postice plaga maxima violaceo-nigra aetate provectis totum dorsum fere et latera postice tota fere partemque caudae tegente, junioribus quam aetate provectis multo minore; squamis corpore singulis punctis dilute coeruleis notatis; pinnis ventralibus analique antice fusco marginatis.

B. 5. D. 10/16 vel 10/17 vel 11/16 vel 11/17. P. 2/18. V. 1/5. A. 2/14 vel 2/15 (rad. 2 vel 1 ant. simpl. C. 14 vel 15 fiss. et lat. simpl. brev.

Synon *Prochilus ovatae figurae* Klein Miss. Pisc. V p. 60 tab. 12 fig. 1.
Chaetodon albescens ad dorsum nigricans laminis operculorum serratis Seb. Thesaur. III p. 70 tab. 26 fig. 25.
Lutjanus ephippium Bl. Aus¹. Fisch. IV p. 121 tab. 201 fig. 2, Lacép. Poiss. IV p. 229, 230.
Sattel Bl. ibid.
Selle Bl ibid.
Lutjan selle Lacép. Poiss IV p. 228, 229.
Amphiprion selle CV. Poiss. V p. 290.
Habit. Archip. Batu.
Longitudo 5 speciminum 55''' ad 96'''.

Aanm. Niettegenstaande de beschrijvingen van Klein, Seba Bloch, Schneider, Lacépède, Cuvier en van de heeren H. Schlegel en S. Müller en de afbeeldingen der drie eerstgenoemde schrijvers, liet de juiste kennis dezer soort nog te wenschen over, ook wat de kleuren betreft. Mijne uitmuntend bewaarde voorwerpen hebben toegelaten, de fouten ten dezen opzigte van mijne voorgangers te verbeteren. 10 schijnt het normale getal der rugdoornen te zijn, vermits ik er slechts 11 tel bij één mijner vijf exemplaren. De schubjes, zoowel van de groote zwarte rugvlek als van het overige ligchaam, zijn met kleine lichtblaauwe stipjes geteekend.

Behalve mijne bovenbeschrevene voorwerpen bezit ik nog een zesde, hetwelk eene lengte heeft van 48''' en met een' lichtblaauwen zwart gezoomden nekoperkelband geteekend is, die van de middellijn van den nek tot op het midden van den achterrand des preoperkels afdaalt. Dit voorwerp is slechts 7''' kleiner dan het kleinste mijner bovenbeschrevene, hetwelk echter geen spoor van zoodanige bandteekening vertoont, hoezeer het in alle overige opzigten er mede overeenkomt. Ik breng bedoeld voorwerp tot eene verscheidenheid welke ik noem:

Var. *Amphiprion ephippium, nuchalis.*

LABROÏDEI CYCLOÏDEI.

Julis (Halichoeres) phaiotaenia Blkr.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine 4⅓ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto 4 circiter

in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; labiis carnosis; maxillis subaequalibus, superiore ante oculum desinente; dentibus maxillis conicis acutis, maxilla superiore antice caninis 2 magnis curvatis et angulo oris dente prominente, maxilla inferiore antice caninis 2 mediocribus; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali, thoracicis ceteris non majoribus; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinnis dorsali et anali basi alepidotis postice angulatis; dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore spinis posterioribus spinis anterioribus longioribus; pectoralibus subflabelliformibus apice acutiusculis 6 circiter, ventralibus acutis 8 circiter, caudali obtusa convexa $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore dilute roseo, rostro flavescente; fascia oculo-caudali fusca margaritaceo limbata antice sub lineam lateralem cauda supra lineam lateralem decurrente; linea laterali fuscescente; squamis corpore singulis stria transversa curvata lutea vel margaritacea; pinnis aurantiacis, dorsali et anali punctis minimis margaritaceis arenatis.

B. 6. D. 9/11 vel 9/12. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 1/12/1 et lat. brev.

Habit. Archip. Batu.

Longitudo speciminis unici 48‴.

Aanm. Deze soort schijnt na verwant te zijn aan *Julis Finlaysonii* CV. van Ceylon, van welke ik echter slechts de kleurteekening, zonder iets meer, in de groote Histoire naturelle des Poissons beschreven zie. Daar achter in deze beschrijving sprake is van rug-, aarsvin- en staartvinbanden en van een overlangschen band aan het onderste gedeelte van den kop, zal zij wel tot eene andere soort dan de bovenbeschrevene betrekking hebben.

Julis (*Halichoeres*) *Vrolikii* Blkr.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{4}$ ad 4 fere in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{2}{5}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; labiis carnosis; maxillis subaequalibus superiore ante oculum desinente; dentibus maxillis conicis acutis anticis 2 caninoïdeis; maxilla superiore angulo oris dente prominente mediocri; squamis lateribus 28 p. m. in serie longitudinali, thoracicis ceteris non majoribus; linea laterali squamis plurimis tubulo bifido notata; pinnis dorsali et anali basi leviter squamatis postice angulatis; dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore spinis posterioribus spinis anterioribus longioribus; pectoralibus subflabel-

liformibus apice acutis 6 circiter, ventralibus acutis radio 1° producto $6\frac{1}{4}$ ad 5 fere, caudali obtusa convexa $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; colore capite flavo vel aurantiaco, dorso violaceo, lateribus violascente, inferne dilute-roseo; capite vittis rubro-violaceis rubro profundo vel violaceo limbatis, rostro-oculari recta, suboculo-operculari curvata, postoculari ⊏ formi, rostro-frontali ∨ formi, membrana operculari oblonga transversa brevi; dorso antice maculis oblongis et rotundis ex parte coalitis rubro-violaceis vittas 6 ad 8 longitudinales efficientibus; dorso postice fasciis vel maculis oblongis transversis 4 flavis violaceo limbatis lineam lateralem non vel paulo superantibus, 1ª sub spinis dorsalibus 2 posticis, 2ª sub radiis 4° et 5°, 3ª sub radiis 7° et 8° vel 8° et 9°, 4ª maculaeformi ad basin radii ultimi; squamis lateribus singulis vitta transversa semilunari violacea; pinna dorsali rosea basi et media altitudine inter singulas spinas radiosque ocello rubro coeruleo cincto, ocellis in series 2 longitudinales dispositis, dimidio superiore maculis obliquis oblongis rubris coeruleo cinctis longitudinaliter seriatis, vitta intramarginali duplice coerulea et violacea; pectoralibus roseis basi flavis basi superne macula trigona nigra: ventralibus flavescente-roseis antice violascente vel coeruleo marginatis; anali dimidio basali rosea dimidio libero violascente vittis 2 vel 3 longitudinalibus undulatis rubro-violaceis coeruleo limbatis, vitta intramarginali duplice coerulea et violacea; caudali basi rosea medio et postice dilute violascente, ocellis rubro-violaceis coeruleo cinctis ex parte transversim vel longitudinaliter unitis in series 4 vel 5 transversas dispositis, postice vitta intramarginali semilunari violacea angulis pinnae margini externo non parallela.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13 vel 3/14. C. 1/12/1 et lat. brev.

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo 4 speciminum 64‴ ad 81‴.

Aanm. De onderwerpelijke Julis is verwant in kleurteekening aan *Julis* (*Halichoeres*) *dieschismenacanthoïdes* Blkr. Zij mist echter de donkere violette dwarsche banden en de violetblaauwe rugvinvlek dezer soort, terwijl daarentegen de gele dwarsche rugbanden er zich verder op de zijden uitstrekken, de borstvinvoet van boven eene driehoekige zwarte vlek heeft, de eerste rugdoornen niet zoo divergeren, enz. Wat haren bouw betreft, behoort zij meer tot de groep van *Julis* (*Halichoeres*) *annularis* K. H., *Julis* (*Halichoeres*) *Temminckii* Blkr., *Julis* (*Halichoeres*) *kallopisos* Blkr, enz., van welke zij ook in het algemeene der kleurverdeeling niet veel verschilt. Ik draag haar op aan den hoogleeraar W. Vrolik te Amsterdam, wiens uitstekende vergelijkend anatomische werken wereldberoemd zijn.

MURAENOÏDEI.

Muraena griseo-badia Richds. Zoöl. Ereb. Terror, Fisch. p. 89.

Muraen. corpore elongato compresso, altitudine 17 ad 18 in ejus longitudine; capite acutiusculo $8\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis, duplo circiter longiore quam alto; oculis diametro 8 ad 9 in longitudine capitis; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus non tubulatis; rostro acutiusculo convexo oculo paulo longiore, paulo ante maxillam inferiorem prominente; rictu post oculos producto 3 fere in longitudine capitis; dentibus conicis acutiusculis, palatinis biseriatis utroque latere serie externa p. m. 12, serie interna p. m. 8, internis externis majoribus; dentibus nasalibus acutis dentibus palatinis et vomerinis longioribus, periphericis uniseriatis 12 vel 13, mediis 2; vomerinis uniseriatis p. m. 12; inframaxillaribus biseriatis anterioribus posterioribus longioribus, utroque latere serie externa p. m. 18, serie interna p. m. 15, 3 anterioribus magnis mobilibus, ceteris minimis; apertura branchiali oculo majore in media altitudine corporis sita; linea laterali poris distantibus conspicua; pinna dorsali ante aperturam branchialem incipiente corpore plus duplo humiliore; anali in media corporis longitudine incipiente dorsali humiliore; corpore pinnisque fuscescente-aurantiacis ubique fere maculis irregularibus nigricante-fuscis minimis confertissimis pinnis subpunctiformibus.

D. 308 p. m. A. 212 p. m. C. 12 p. m.

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo speciminis unici 145‴.

Aanm. Deze Muraena behoort tot de groep met tweereijige gehemelte- en onderkaakstanden en eenreijige neus-en ploegbeenstanden en laat zich geheel terugbrengen tot de beschrijving van *Muraena griseo-badia* Richds. van de Tonga-eilanden De getallen der vinstralen zijn door den heer RICHARDSON niet opgegeven en zijne beschrijving der kleuren komt op hetzelfde neder, indien men de zwartbruine vlekjes, welke echter zeer scherp geteekend zijn, de grondkleur wil noemen, latende zij een bruin-oranjekleurig fijn netwerk tusschen zich. *Muraena Pratbernoniana* (*Murène Pratbernon* = *Muraena variegata* QG. nec Forst. nec Blkr) heeft in kleurteekening veel van *Muraena griseo-badia* Richds. doch de onderkaak zou er voor de bovenkaak uitpuilen en de tanden er weinig scherp en van gelijke grootte zijn (de reijen en getallen der tanden zie ik niet vermeld), zoodat zij waarschijnlijk tot eene andere soort, misschien zelfs tot eene andere groep van Muraena behoort.

Muraena cancellata Richds. Zoöl. Ereb. Terr. Fish. p. 87 tab. 46 fig. 1—5. Blkr, Verh. Bat. Gen. XXV Mur. p. 74. (Junior?).

Muraen. corpore elongato compresso, altitudine 19 ad 20 in ejus longitudine; capite acuto 7¾ in longitudine corporis; altitudine capitis 2¼ ad 2¼ in ejus longitudine; oculis diametro 8 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali fronte concava; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus non tubulatis; rostro acuto valde convexo oculo multo minus duplo longiore non ante maxillam inferiorem prominente; rictu post oculum producto, 2¼ circiter in longitudine capitis; dentibus acutis, palatinis biseriatis serie externa utroque latere p. m. 14, serie interna 2 tantum; dentibus nasalibus palatinis majoribus subulatis periphericis 9 vel 10, mediis 3 mobilibus; dentibus vomerinis uniseriatis brevibus conicis acutiusculis; inframaxillaribus uniseriatis utroque latere p. m. 23 anticis 2 vel 3 ceteris multo longioribus; apertura branchiali oculo non vel vix majore in media altitudine corporis sita; linea laterali poris distantibus vix conspicua; pinna dorsali ante aperturam branchialem incipiente corpore duplo circiter humiliore; anali postice in anteriore dimidio corporis incipiente dorsali plus duplo humiliore; corpore pinnisque fuscis vittis aurantiacis transversis curvatis p. m. 50 ramis obliquis hinc inde marmoratis; pinna dorsali aurantiaco subreticulata.

D. 340 p. m. A. 258 p. m. C. 12 p. m.

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo speciminis unici 311‴.

Aanm. Ik breng het bovenbeschreven voorwerp, hoezeer nog aarzelende, tot *Muraena cancellata* Richds., van welke soort het den jeugdigen leeftijdstoestand schijnt voor te stellen. Ik bezit thans 4 andere voorwepen van *Muraena cancellata* Richds. van 440‴ tot 802‴ lengte. Het verschil in hoogte des ligchaams en in de cijfers der tanden en vinstralen van mijn voorwerp met die der oudere exemplaren, welke ik ter bovenaangehaalde plaatse beschreven heb, kan op rekening te brengen zijn van verschil in leeftijd. Wat mij nog doet aarzelen dat voorwerp tot de genoemde soort terug te brengen is de aanmerkelijk stompere, bollere en betrekkelijk kortere snuit, welke het profiel een geheel ander aanzien geeft, zelfs dan bij mijn voorwerp van *Muraena cancellata* van 440' lengte. Het spitser worden des snuits bij Muraena bij toenemenden leeftijd schijnt echter bij meerdere soorten plaats te hebben, althans is zulks ook het geval bij *Muraena isinglecnoïdes* Blkr.

SYNGNATHOÏDEI.

Syngnathus brachysoma Blkr.

Syngnath. corpore elongato antice heptagono postice tetragono, altitudine 11 circiter in ejus longitudine, altiore quam lato; capite 5 et paulo in longitudine corporis; oculis diametro 5 ad 5 et paulo in longitudine capitis; linea rostro-frontali ante oculum concava; rostro capitis parte postoculari paulo longiore, compresso, triplo circiter longiore quam parte gracillima alto; fronte depressa; cristis orbitali, temporali undulata, occipitali laterali bipartita et linea verticis media denticulis minimis scabris; operculo crista longitudinali media scabra, supra et infra cristam striis divergentibus; scutis trunco 17, cauda 18, scutis singulis laminisque intersuturalibus ovalibus reticulatim striatis; carinis scutis elevatis denticulis minimis aequalibus scabris; carinis ventralibus lateralibus masculis verticaliter deorsum productis saccum embryophorum cellulosum membranaceum lateraliter amplectentibus; cauda absque pinna trunca absque capite paulo breviore; pinna dorsali corpore multo humiliore scuto trunci 12° incipiente et scuto trunci 16° desinente; anali minima vix conspicua; caudali capitis parte postoculari breviore; colore corpore roseoviridi; vitta rostro-oculo-temporali fusca; carinis dorsalibus violaceo-fuscis, ventralibus lateralibus violaceo-nigris; scutis trunco caudaque lateribus ocellis minimis vel punctis margaritaceo-coeruleis annulo coeruleo profundiore cinctis in series longitudinales dispositis; pinnis, caudali fuscescente excepta, roseo-hyalinis.

B. 2. D. 20. P. 22 vel 23. A. 3 vel 4. C. 8.

Habit. Archipel. Batu.

Longitudo speciminis unici masculini 52'''.

Aanm. Deze Sijngnathus is merkwaardig door hare gedrongene vormen van ligchaam en staart. Zij behoort tot de groep, bij welke de eihouder onder de rompschilden is geplaatst en zijdelijk beschut door de benedenwaarts verlengde zijdelijke buikkielen, welke groep door den heer Kaup met den naam van *Dorijramphinae* bestempeld is. De soort staat in verwantschap nabij *Sijngnathus brachijurus* Blkr, doch deze is veel slanker van ligchaam (hoogte 22 tot 24 maal in de lengte), heeft den snuit meer dan dubbel zoo lang als het achteroogkuilsgedeelte van den kop, 21 romp- en 19 tot 10 staartschilden, de rugvin grootendeels achter den anus geplaatst en uit ongeveer 40 stralen bestaande, enz. De heer Kaup heeft zijne Do-

rijramphinae nog in meerdere geslachten verdeeld, t. w. Dorijramphus, Choeroichthijs, Dorijichthijs en Hemimarsupium, en brengt daartoe in zijn Uebersicht der Lophobranchiër 12 soorten. Noch die geslachten noch die soorten zijn echter in genoemd artikel beschreven, zoodat het niet mogelijk is te bepalen of bovenbeschreven voorwerp tot een dier soorten te brengen is of niet, waarom ik het voorloopig onder een' eigen naam breng.

Scripsi Batavia Calendis Martii MDCCCLV.